

Luminița Gheorghiu și Ștefan Bănică

în

„Omul cu mîrtoaga“

O BINEVENITĂ INADECVARE

De obicei, observația „actorul X joacă într-un alt spectacol decît... spectacolul în care joacă” reprezintă un reproș dar, cîteodată, inadecvarea la context se transformă într-un merit. Un asemenea „spectacol secund” mai reușit, mai aproape de text (și de așteptările publicului) decît spectacolul propriu-zis, ne propun Luminița Gheorghiu și Ștefan Bănică în **Omul cu mîrtoaga** de G. Ciprian, montat la „Bulandra” de Petre Popescu. Fără a fi totuși vorba, se cuvine precizat încă de la început, despre performanțe interpretative, despre momente de vîrf în creația celor doi actori. De fapt, spectacolul lor — diferit, cum spuneam, de înregul spectacolului — are meritul cotei firești de adevăr artistic, de emoție, de expresivitate și, am fi îndemnați să adăugăm, de profesionalism. Într-un context definit prin artificialitate vetustă, prin „poze” și „atitudini” care de multă vreme nu se mai poartă nici pe scene cu mult mai modeste decît aceea, de bine-meritat prestigiu, a Teatrului „Bulandra”, prezența celor doi actori are meritul unei ferestre deschise care, chiar dacă nu reușește să primenească tot aerul, te ajută să respiri măcar în preajmă-i.

Între personaje ce se mulțumesc să-și expună costumele (Ana) sau profilul (Nichita), ce adoptă o expresie facială la prima intrare în scenă pentru a nu o mai părăsi pînă la cortina finală (Chirică) sau își inventează un „tic hazliu” (și vulgar peste măsură — Proprietarul

casei), între aceste prezențe convenționale, Varlam (Ștefan Bănică) și Fira (Luminița Gheorghiu) trăiesc, au o identitate, reacții normale, se bucură, se întristează, sint măreți ori ridicoli. Oricum, există!

Prin ei ni se luminează, ni se deslușesc și existențele celorlalți eroi. De la Varlam aflăm mai mult despre Chirică decît de la Chirică însuși. Infringînd tentația de a-și proiecta eroul în prim-plan (și tentația există, se observă uneori, ca într-o străfulgerare), Ștefan Bănică conferă personajului său toată căldura, puterea de înțelegere, dorința de a ajuta ale prietenului prin definiție (și destin) alter-ego inteligent și sensibil, raisonneur și cînd greșește, și cînd se înșală. Pentru că greșește, se înșală tot din simț al realității, din conștiința clară că Zina bună locuiește în basme nu în mahalaua noastră. Chiar cînd sfatul lui nu e inspirat pentru că îi lipsește clarviziunea (poți prevedea miracolele?), izvorăște tot din devotament.

Observi, urmărindu-i cu atenție jocul, că actorul se mai și amuză, că își oferă uneori plăcerea unor „cirlige” (niciodată stridente, niciodată „peste cal” și sperăm că astfel vor rămîne și în reprezentațiile ce vor urma); dar observi, trebuie să observi, că fiecare replică importantă e

Cristina DUMITRESCU

(continuare în pag. 42)

● Presupun că nu e departe momentul cînd, bunăoară sub egida A.T.M.-ului se va iniția o campanie de înregistrări pe video-casete ale celor mai bune spectacole din stagiune...

● Prima Expoziție-Spectacol a scenografiei românești contemporane a fost, și mai ambițioasă manifestări spectaculată public și pentru cele mai pretențioase desigur, un experiment. Prima concluzie îmbucurătoare: **EXISTĂ PUBLIC!** Există! Intenția de a desfășura un spectacol al spectacolelor, deci un spectacol al mijloacelor spectaculare proprii scenografiei din care cu **necesitate** lipsesc textele pieselor jucate, replicile, conflictul, acțiunea, și în care subiectul reprezentăției se alcătuiește din înlănțuirea subiectivităților născătoare de montări teatrale, așadar, intenția de a face un spectacol al spectaculozității presupune un public care fie a vizionat toate reprezentațiile teatrale folosite ca exemplificare — ceea ce este practic imposibil — fie un public extrem de inteligent și de cultivat. S-ar părea că publicul nostru — și în holul hotelului Forum erau mulți, foarte mulți tineri — este, ori tînde să fie, de o asemenea uimitoare calitate!

Spectacolul-Expoziție a durat în jur de 90 minute! Inevitabilele pauze apărute la trecerea de la comentariu la imaginea de referință (imagine-argument ori imagine-premisă) au segmentat prea adesea desfășurarea manifestării. Și cu toate că aceste păguboase întreruperi i-au făcut mult prea înceată desfășurarea, totuși publicul l-a urmărit cu real interes pînă la capăt!

Faptul acesta, atît de entuziasmant, se datorește bineînțeles în primul rînd existenței unui număr de scenografi de certă valoare artistică. Pe simezele expoziției din holul hotelului Forum se aflau lu-

cări și machete semnate de Emilia Jivanov, Mihai Mădescu, Victor Crețulescu, Maria Miu, Andreea Iovănescu, Rodica Arghir, Daniela Voicilă, Mugur Pascu, Gheorghe Stanciu; dar se știe că expozițiile de scenografie nu sînt, de obicei, frecventate asiduu de vizitatori. Deci meritul afluenței de public nu se datorează excelentelor schițe și machete prezente în expoziție. Așadar, oricît de imbiator, de inteligent, de subtil ar fi fost făcut comentariul în jurul exponatelor, nu comentariul putea fi **prima cauză** a interesului stîrnit și a atenției acordate de public manifestării. Nici prezența video-proiectorului — o premieră absolută în acest gen de manifestări — nu explică succesul. S-a întîmplat că un spectacol, înregistrat defectuos din punct de vedere al sunetului, n-a izbutit să-și păstreze videoproietorii cu toate că pentru ei video-proiectorul era o noutate! Singura posibilă explicație a interesului stîrnit și a avalanșei de public venit la Expoziția-Spectacol de la Costinești — o stațiune de odihnă în care dorința de divertisment a celor veniți este pe cît de mare pe atît de justificată! — este faptul că teatrul românesc își menține efervescenta și are într-însul o putere de expresie și o strălucire pe care sofisticatele ustensile și ambițiile tehnologiei contemporane nu le diminuează ci, dimpotrivă, le fac și mai vădite! Abia videocasetele sînt cele care scot scenografia românească din penumbră, opunîndu-se inevitabilei sale efemerități. A doua concluzie ce se cuvine a fi extrasă din acest experiment: data viitoare o asemenea Expoziție-Spectacol va trebui să aibă cîteva mii de spectatori. (Spectatori care, după vizionare, să rămînă extaziați de spectacolul scenografiei. Scenografia românească îi merită pe deplin). **Îi va avea.**

Paul Cornel CHITIC

(continuare din pag. 40)

tratată cu extremă seriozitate, că nu se pierd și nu se deturneză sensuri, că e la fel de prezent în scenă, de util spectacolului și atunci cînd ascultă, cînd tace, cînd nu determină ci asistă la derularea evenimentelor. Cu alte cuvinte, cînd aria de bravură nu-i aparține.

Carne, sînge, sistem nervos și nu doar replici dintr-un manuscris dobîndeste și Fira, în interpretarea Luminiței Gheorghiu. Rolul e generos prin valoare, prin pitoresc dar, din aceleași motive, și plin de capcane, de ispite pentru actor. Atrîța le face însă față cu succes, închegînd scenic un personaj robust, viu, plin de haz și nu ridicol, de care rîdem cu

afecțiune și... considerație. Pentru că Luminița Gheorghiu nu pierde nici o clipă din vedere faptul că servitorica de casă amărită ajunsă „comersantă” nu e o parvenită ci, așa cum se spune, o dată femeie; un om întreg, muncitor, care-și cunoaște și calitățile și slăbiciunile, pe cele dintîi știe să le pună la treabă și pe celelalte „la colț”, ironizîndu-le, rîzînd de ele împreună cu noi. Fira respiră energie, vitalitate prin toți porii, e cu atît mai reală cu cît se mișcă într-o lume de plăsmuirii încețosate.

Nu vrem să fim duri dar am putea afirma, cu deplin temei, că în **Omul cu mirtoaga** Luminița Gheorghiu și Ștefan Bănică par doi actori maturi, profesioniști, ce își dau concursul într-o serbare școlară.